

TÁJGAZDÁLKODÁS

I. A tantárgy jellemzői:

Kódja: EG573-000BB

Rövid neve: Tájgazd

Gondozója: Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet
Tájtudományi és Vidékfejlesztési Tanszék

Felelőse: Prof. Konkoly-Gyuró Éva

Előadója: Tirászi Ágnes

Jellege: B-típusú a Természetvédelmi mérnöki és a Vadgazda mérnöki MSc szak hallgatói számára

Oktatásának módja: előadás + gyakorlat

Számonkérés módja: évközi jegy

Mintatantervben ajánlott szemeszter száma: 1. szemeszter

Órakerete: nappali: 2 óra előadás és 1 óra gyakorlat hetente (42 óra összesen)
levelező: 6 óra előadás és 4 óra gyakorlat összesen

Önálló munka: 3 óra hetente (42 óra összesen)

Kredit értéke: 3

II. A tantárgy oktatásának célja:

Az oktatás célja, hogy a hallgatók megismerjék a tájban megjelenő tájhasználati formák, tevékenységek összefüggéseit, elsajátítsák a tájgazdálkodási programtervezés alapjait.

III. A tantárgy tartalmának rövid leírása:

Előadás: A tájpotenciál elemei: a természeti és a művi elemek és a kulturális összetevők adta lehetségszféra a tájban. A tájhasználati formák, a tájban együttható tevékenységek szerepe és konfliktusai: a vízgazdálkodás, a mezőgazdaság, az erdészet, a település és infrastruktúrafejlesztés, valamint az üdülés hatása. Tájfunkciók és multifunkcionalitás. Táj és fenntarthatóság: a tájgazdálkodás szerepe a fenntartható fejlődésben; nagytájakat érintő programok, amelyek segítik a régiók fenntartható fejlődését. A tájvédelem, a tájtervezés, a tájgazdálkodás és az ágazati programok, illetve a térségfejlesztés összefüggései, nemzetközi és hazai tájjal összefüggő politikák és stratégiák. A részvétel alapú tervezés és a kommunikáció szerepe a tájgazdálkodásban.

Gyakorlat: tájgazdálkodási program vizsgálata és értékelése oktató irányítása mellett.

IV. A tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal:

Előtantárgyak: -

Ráépülő tárgyak: -

V. A tantárgy oktatásának módszertana, infrastrukturális szükséglet:

A tantárgy előadásain számítógépes vetítéssel illusztráljuk az elhangzó ismeretanyagot, illetve terepi bemutatással szemléltetjük az előadáson elhangzottakat.

VI. Évközi ellenőrzés, számonkérés módja:

Az előadásokon, gyakorlatokon és a tanulmányutakon való részvétel kötelező, a félév igazolásának feltétele. A tárgy tananyagának számonkérése, a félévközi jegy megszerzése a zárthelyi dolgozat, valamint az egyénileg kidolgozandó írásbeli feladat értékelésével történik.

VII. Szakmai követelményrendszer:

A tananyag elsajátításával a cél az, hogy a hallgatók:

- *készség szintjén* sajátítsák el a tájgazdálkodási elemei, tárgya, a tájvizsgálat és értékelés c. témaköröket.
- *jártasság szintjén* ismerjék meg a tájgazdálkodás és a mezőgazdaság, az agrár-környezetvédelem összefüggése, valamint a programalkotás c. témaköröket.
- *ismereti szinten* legyenek tájékozottak a tervezési stratégiák c. témakörben.

VIII. Irodalom:

Kötelező:

KONKOLY-GYURÓ É. Tájgazdálkodás. Évente frissítendő oktatási segédlet.

KONKOLYNÉ GYURÓ É. 2003. Környezettervezés. Mezőgazda Kiadó.

Ajánlott:

ÁNGYÁN J – TARDY J – VAJNÁNÉ MADARASSY A. 2003: Védett és érzékeny természeti területek mezőgazdálkodásának alapjai. Mezőgazda.

ÁNGYÁN J. et al. 2000. Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program a környezetkímélő, a természet védelmét és a táj megőrzését szolgáló mezőgazdasági termelési módszerek támogatására. FVM agrár-környezetgazdálkodási tanulmánykötetek. Bp.

ÁNGYÁN J. – MENYHÉRT Z. szerk. 2004. Alkalmazkodó növénytermesztés, környezet- és tájgazdálkodás. Szaktudás Kiadó. Bp.

GYULAI I. ET al. 1999: Best practices of sustainable rural development in Hungary. Gömörszőlős, Gyűrűfű, Boronka region, Ormánság. Lánchíd Kiadó.

KONKOLY GYURÓ É. 2002. Landscape Management. Reader. „Media Naturea International Universal, Interdisciplinary Pilot Study in the field of ecology, economy and nature protection in Central European landscapes. Universtität für Bodenkultur, University of Western Hungary. (In English and German)

KONKOLY-GYURÓ É. 2008. Tájökológiai és tájtervezési glosszárrium. Kézirat. Tájműhely. Bp.

KONKOLYNÉ GYURÓ É. 1990. A tájpotenciál és a tájhasználat összefüggései a Zempléni-hegységben. Kandidátusi értekezés. Kézirat.

KONKOLYNÉ GYURÓ É.1989. A területhasznosítás optimalizálása a Zempléni-hegység térségében. Gazdálkodás. 11. pp. 39-50.

LÓCZY D. 2002. Tájértékelés, földértékelés. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs. 307 p.

MADARASSY A. 2001. Természetvédelem, környezetgazdálkodás. Agroinform. Bp.

IX. Minőségbiztosítás módszere:

- A szakirodalom folyamatos tanulmányozása.
- Részvétel bel- és külföldi tudományos konferenciákon.
- Meghívott előadók bevonása az oktatásba.
- Diplomatervek készíttetése.
- Hallgatói véleményezés.

X. Tananyag-fejlesztési politika:

- Jegyzetírás
- Az új szakirodalmi ismeretek beépítése a frissített előadások anyagába.
- Kapcsolódó publikációk megjelentetése.
- Jelentősebb mennyiségű változás esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, a módosítások elfogadtatása a Kari Tanácsokkal a Tanszék kezdeményezésére.

- Szak egészére vonatkozó felülvizsgálat esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, a módosítások elfogadtatása a Kari Tanácsokkal a szakfelelős kezdeményezésére.

Prof. Dr. Konkoly-Gyuró Éva
tárgyfelelős

Jóváhagyta az Erdőmérnöki Kar Tanácsa 2010. .... ülésén.

Prof. Dr. Náhlik András
dékán

TÁJGAZDÁLKODÁS c. tárgy tantárgyi programjának melléklete

A) Előadások anyaga (nappali képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1-3.	A tájgazdálkodási elemei, tárgya: <ul style="list-style-type: none"> – A tájgazdálkodás és környezetgazdálkodás értelmezése – A tájpotenciál összetevői, tájelemek, tényezők, erőforrások és értékek, potenciál-használat-átalakulás összefüggései – Környezethasználat, területhasználat, tájhasználat értelmezése, tájhasználati formák Tájfunkciók és multifunkcionalitás a tájban, funkcionális és használati konfliktusok 	6
4.	Tervezési stratégiák <ul style="list-style-type: none"> – A tervezési stratégiák sajátosságai – A tervezés résztvevői. – A tervezési folyamat főbb szakaszai és jellemzői 	2
5-6.	A tájgazdálkodás és a mezőgazdaság, az agrár-környezetvédelem összefüggése <ul style="list-style-type: none"> – Az EU agrárpolitikájának tájgazdálkodási vonatkozásai – Tájgazdálkodási programok és agrár-környezetvédelem Magyarországon – Természetvédelem és tájgazdálkodás 	4
7-8.	A tájvizsgálat és tájértékelés tárgya és adatforrásai <ul style="list-style-type: none"> – Alkalmasság értékelés – Adattípusok és adatforrások – Indikátorok szerepe és típusai és alkalmazásuk a tájgazdálkodásban 	4
9-10.	A vizsgálat és értékelés folyamata <ul style="list-style-type: none"> – Az értékeléssel szemben támasztott követelmények – A földrajzi információs rendszerek szerepe a vizsgálat és értékelés folyamatában – Tájkarakter, tájváltozási folyamatok feltárása – Tájhasználati konfliktusok térképezése 	4
11-12.	A tájállapot, folyamatok és hatások értékelése <ul style="list-style-type: none"> – Tájjelemek állapotának, tájhasználat és tájfunkciók értékelése, – SWOT analízis 	4
13-14.	A programalkotás <ul style="list-style-type: none"> – Problémák ok-okozati összefüggéseinek vizsgálata: problémafa – Célrendszer felállítása: célfa – Céltípusok, beavatkozási területek, feladatok meghatározása 	4
Összesen		28

B) Gyakorlatok anyaga (nappali képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1-2.	Esettanulmányok: <ul style="list-style-type: none"> – Néhány speciális tájgazdálkodási dokumentum vizsgálata 	4
3-5.	Terepi tanulmányút <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorlati tájgazdálkodási példák bemutatása 	6
6-7.	Tájgazdálkodási stratégia készítés <ul style="list-style-type: none"> – Hallgatók által készített elemzések közös megvitatása 	4
Összesen		14

A) Előadások anyaga (levelező képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1-2.	A tájgazdálkodási elemei, tárgya: – A tájgazdálkodás és környezetgazdálkodás értelmezése – A tájpotenciál összetevői, tájelemek, tényezők, erőforrások és értékek, potenciál-használat-átalakulás összefüggései	2
3-4.	A tájgazdálkodás és a mezőgazdaság, az agrár-környezetvédelem összefüggése – Az EU agrárpolitikájának tájgazdálkodási vonatkozásai – Tájgazdálkodási programok és agrár-környezetvédelem Magyarországon – Természetvédelem és tájgazdálkodás	2
5-6.	A tájvizsgálat és tájértékelés tárgya és adatforrásai – Alkalmasság értékelés – Adattípusok és adatforrások	2
Összesen		6

B) Gyakorlatok anyaga (levelező képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1-2.	A tájállapot, folyamatok és hatások értékelése – Tájelemek állapotának, tájhasználat és tájfunkciók értékelése, – SWOT analízis	2
3-4.	A programalkotás – Problémák ok-okozati összefüggéseinek vizsgálata: problémafa – Célrendszer felállítása: célfa – Céltípusok, beavatkozási területek, feladatok meghatározása	2
Összesen		4